

Beč, gde je našao zaposlenje na izdavanju srpskih novina »Srpske novine« u redakciji nekog Dr Frušića. Jedan Vukov članak pobudio je pažnju Kopitara, koji je zaželeo da upozna autora i čim je upoznao njegovu neuobičajenu obdarenost, privukao ga je sebi. Od tada je Vuk živeo samo za nauku, i razvio je, pobuden od Kopitara, onu veličanstvenu književnu delatnost, koja je obuhvatila celokupan nacionalni život Srba, u svim njegovim pravcima, i osnovao novu epohu u srpskoj književnosti.

Dobro upoznat s jezikom svog naroda u svom njegovom bogatstvu kroz pesme, bajke, pripovetke i poslovice, postavio je Vuk sebi zadatak da iz usta naroda sakupi i da izda blago srpske narodne književnosti putujući kroz sve zemlje u kojima žive Srbijani, i to je učinio na tako genijalan način, da je njegovo delo istog značaja za Srbe, kao i njegovog prijatelja Jakoba Grima za Nemce. Pobuden od Kopitara dao je Vuk još dva manja poduhvata (Beč 1814 – 15) njegove savršene zbirke srpskih narodnih pesama (2. izdanje 4 sveske Lajpcig i Beč 1823 – 33), koje su se kasnije pojavile još u III veoma skraćena (?) izdanja, koje su pozdravljene s divljenjem od Geteia i Jakoba Grima, naiše na razumevanje cele Europe i prevedene skoro na sve jezike. Na nemačkim prevodima ogledali su se Talfi Gerhard, N. Fogl, Kaper, Ludvig, Avgust Frankl.

prepiska

vuk stefanović karadžić
milica stojadinović
vilhelmina karadžić

Milica Vuku, iz Vrdnika, 1 novembra 1849.

Visokoučeni gospodine, meni visokopočitajemi,

Primila sam Vaš necenjeni dar sa osobitim uvaženjem i radošću, zato i ne mogu propustiti da Vam, vrli Srbine, blagodarnost moju pismeno ne izjavim na dobroti koju ste imali poslati mi knjige onog milog sadržaja, i počastovati me na njima potpisom Vašeg slavnog Srpstvu u svim krajevima poznatog imena, jer svaki Srbin zna dobro šta mu je Vuk Stefanović Karadžić, zna da bi mu bez njega mnogi dragocjeni spomen narodnosti u zaboravnosti propao, zna da su se srpske junačke pjesme samo u prostim kolebicama i uz gusle čuti mogile, al se rodoljubivi Vuk potrudio njih u dvorove gospodske vesti, tim srca srpska za narodnost milu raspljavati; zato Vam cijelo Srpstvo jeste i biti će svagda blagodarno i živice u spomenu i kod najponiznjeg potomstva.

Sa osobitim visokopočitenjem ostajem

U Vrdniku 1 novembra 1849

ponizna službenica
Milica Stojadinovića

Vuk Milici, iz Beča, 7. januara 1851.

U Beču 7 jan 1851.

Mnogo poštovana gospodice!

Gospodin vladika Platon obradovao me je Vašjem pozdravom, na kojemu Vam vrlo zahvaljujemo. Ne mogu Vam kazati kako se radujem Vašemu portretu i svima stihovima, nego Vas molim da gledate radost tu što skorije da mi ispunite.

Moja Vam je Mina svoj portret odavno spremila, i dal smog da vladici Platonu, te kod njega čeka zgodne prilike. Može biti da ćemo ga poslati u Vukovar, pak će se odande valjda lakše udesiti prilika.

Moja Mina pozdravlja ljubazno i Vas i sve Vaše. Vrlo bi nam bilo kad bismo Vas ovoga proljeća vidjeli u Beču.

I g. Platon vladika molio me je da od njega pozdravim i Vas i Vašega g. oca i sve domaće.

Ja pak osobito pozdravljujući i Vas i Vašega g. oca i g. majku i g. sestru i g. brata (ako je tu), i istinito Vas poštujući ostajem

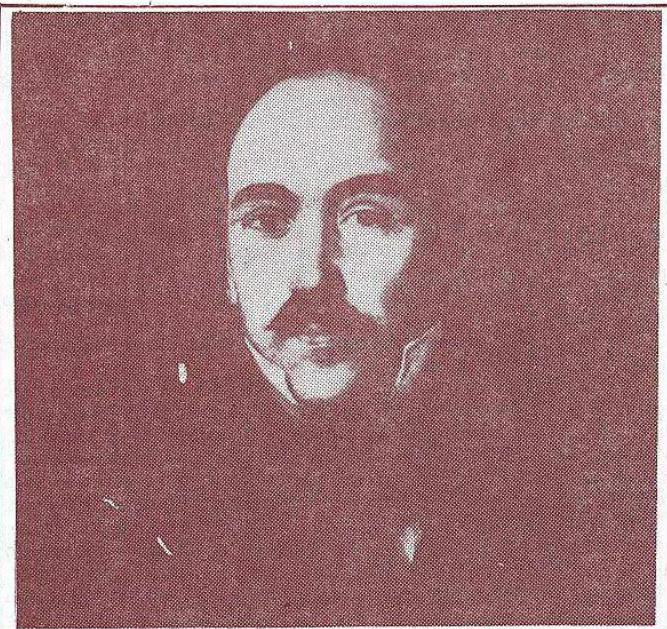
Vuk Stef. Karadžić

Milica Vuku, iz Vrdnika, 27. januara 1851.

Visokoučeni gospodine! meni visokopočitajemi,

Kad sam knjige od Vas dobila, radost je moja neopisana bila, ponosila sam se što me je srpskom rodu poznati, i od njega cenjeni Vuk počastovao. A dan mojega s Vama pozanstva ostaje nezaboravljeni dan do smrti moje, znameniti dan, i možda najradosniji u mojoj životu. – Sad u nezgodnim opstojatelstvama onaj mi dan prijatelja obriče na kojeg se s pouzdanim obraćam: Moj otac, siromašni srpski sveštenik, – kojeg je Bog sa četiri retkog dara sina obdario, on je činio sve što je, što je čovjeku mogućno da te krasne od Boga u svojoj deci darove naukom razvije, – Jednog su mu sina talasi Dunava zgrabilo, dvojica su cijel svoju dostigli: najmlađi, i najbolji sad je u Karlovci u četvrtoj latinskoj školi, ali njemu oče nemogućnostvo – put u hram prosvjete da zatvori. Otac osiromašen troškom na nas šestoro, Bog zemaljske plodove od nekoliko godina ljudstvu uskraćuje, a tim je izvor našeg imanja usanuo, – i bolest oca, za 6 nedelja trajuća, dobro nam je odmogla – on dalje ne može, – zaključio je brata na trgovinu dati. Meni se srce raspada za njegovim lepim darom koji se u iljadama retko rada, pa sam molila oca, plakajući molila, da ga od škole ne oduzima. »Ne mogu, sinko! više trošiti, ti vidiš da ne mogu« – bio mi je odgovor. Žaleći za darom toga deteta koji se sada mora saraniti, a grdnja šteta, mis-

d. latatar u vukov portret

Gramatikom srpskog jezika »Pismenica srpskog jezika« koju je Jakob Grim preveo na nemački (Berlin 1824) kao i jedinstvenim u svojoj vrsti, obilnim rečnikom »Srpski rječnik« (Beč 1818, II izdanje 1854) u kome je sadržano živo jezičko blago neposredno poteklo iz usta naroda, Vuk je postao naučni tvorac srpske gramatike i leksikografije.

Velika je njegova zasluga prevod Novog zaveta sa staroslovenskog, koji je zajedno sa Kopitarom uporedio sa Grisbahovim tekstrom, a zatim ga je Vuk još godinama sam pregledao da bi se 1849. godine pojavio u štampi.

Osim toga objavio je bogate izvore za istoriju i filologiju u godišnjaku »Danica«, koji je u pet godišta (1826 – 34) izlazio u Beču i Budimu, i u biografiji kneza Miloša Obrenovića (knjaza Miloša Obrenovića) 1828. na nemačkom Posart – Stuttgart (1837), a nemački rukopis »Crna Gora i Crnogorci« kojeg je zasluga (Stuttgart i Tbingen, 1837) pružio je zanimljive priloge za srpsku istoriju i etnografiju. Osim toga postoje još poslovke, bajke, Beč 1849, Kovčetžić za istoriju jezik i objaćaje Srba sva tri zakona (Beč 1847) Četvrta sveska III izdanja narodnih pesama jeste poslednje delo kojim se bavio i na koje je godine 1862., prečišćeno, položio ruku.

Kao što je iz gornjeg jasno, on je veliku većinu svojih dela objavio u Beču, gde se i oženio Bečlikom, gde je imao trajno boravište i gde je 7. februara 1864. umro.

Njegovo delo naišlo je na mnogostrana sjajna priznanja:

Akademije nauka u Beču, petrogradska i berlinska imenovale su ga za dopisnog člana, isto tako sva slovenska učena društva u Rusiji, u Getingenu, Beogradu i Zagrebu, od kojih mu je poslednje dalo titulu počasnog građanina Zagreba.

Ruski car mu je podario orden sv. Ane sa krunom, veliku medalju sa natpisom, car Franja Josif riterski krst Franc Jozefovog ordena, veliku zlatnu medalju za umetnost i nauku, pruski kralj, orden crvenog orla III klase.

(Prevod sa nemačkog)

lim, retke darove samo stoljetija rađaju. I književno polje jedan cvetak u populjku gubi. Te žalosne misli, jedan radostan pomiclaj srce mi kao zrak s više ozari: Opomenu' se da sam jedno plemenito djelo Knjaza Mihaila čula, da on na šesti siromašni daka troši, možda bi dobiti Knjaz još i jedni čislo svojih pitomaca umnožio, i to sa bratom Milice Srpkine. – Tom nadom ukrepljena rek nem oču: Ostavite Ljubomira samo još dva meseca u školi, ja se u Boga uzdam! I predložim mu namjerene. Ja se sad na Vas, visokoučeni Gospodine! sa molbom obraćam: izdajejstvujte kod svetloga Knjaza da primi mojeg brata u čislo Njegovi' pitomaca, zajsta neće nedostojnog primiti, to će on sa testimonijama posvedočiti. Ja se u Vas uzdam – uzdam se u dobrotu svetloga Knjaza, pa mislim da moja molba neće ostati neispunjena. – A Bog vidi kako je meni ovo bilo teško moliti. – Ali: kloni, ponosu Srpkine! Tiče se brata, retkog dara, pa i roda mojega! – Još jednu molbu na Vas, premda je izlišna. Želja je moja da ostane ovo svakom drugom, do Njegovoj Svetlosti, nepoznato.

Iz naše Fruške imam Vam pisati da se jedno društvo u Irigu sklopilo i na pozorište stupilo, oni su više srpski komada predstavljaljali, ja sam na veliku viku društva samo jednom prisustvovao: San Kraljevića Marka. Vrlo dobro su svi predstavljaljali, no osobito se je odlikovalo jedan trgovac koji je predstavlja prostog Srbina, original ne drugiče. – Taj dan, Sv. Sava, odreden je bio za predstavljanje Pad Srbobrana, ali zabranjen. – Mnogi su strani toga radi povrili, i mene je to od bolesnog oca odzvalo, kad tamo: San Kraljevića treći put. Led kad utuče plod, i ta vjest – sutra ćedu predstavljaljati Vladislav kralj bugarski.

Ne mogu da precutim opomenu Vašoj gospodici kćeri da mi pošle njen portret koje mi je obećala, i pozdravite je da ne zaboravi na Srpkinju u Gori Fruškoj, koja Nju u srcu nosi. I učinite dobro, izvjestite me, da li je moja molba našla odziva, ili nije, kod svetlog Knjaza. Primite s visokopočitanjem pozdrav od mojih roditelja. Sa osobitim visokopočitanjem

ostajem
ponizna

Milica Stojadinovića

U Vrdniku 27. jan. 1851.

Vuk Milici, iz Beča, 13. februara 1851.

U Beču 13. febr. 1851.

Mnogopoštovana gospodice!

Ne mogu Vam kazati koliko mi je milo što Vam danas mogu javiti da mi je Njegova Svetlost juče odgovorila, da će gledati da odredi potrebi trošak za učenje bratu Vašemu u Karlovциma. Sad se samo još prirpite dok se to odredi i uputi, a ja neću zaboraviti opet kašto napomenuti.

Sinoć došavši od Njegove Svetlosti s ovim radosnim glasom u svoj stan i s namerom danas javiti Vam ovo, zastanem doma pismo Vaše pisano na Sretenije, priloženo uza nj' na g. vladiku Platonu predaču mu sutra ili najdalje preksutra. Ja se nadam da će Vi u svima vašim pesmama meni poslati i ove koje sad šaljete g. vladici.

Minin portret odneo je g. Mojsilo Georgijević iz Oseka, i obećao je da će Vam ga pouzdano poslati. Nadam se da će i Vi mene svojim portretom i pesmama na brzo obradovati.

Molim Vas da biste mi javili kako Vam mogu pisati po pošti, da ne dosadujem g. Vučiću.

Mina Vam zahvaljuje na jabuci, i pozdravlja ljubazno Vas i sve Vaše.

Radujem se i Vašemu putovanju manastiru Petkovici: ako je to ona Petkovica pod Cerom, onda niste bili od moje postojbinedale od po maloga dana.

Pozdravljujući i Vas i sve Vaše i istinito Vas poštjući ostajem

Vuk Stef. Karadžić

Milica Vuku, iz Vrdnika, 17. februara 1851.

Visokoučeni gospodine, osobito visokopočitajem!

Šaljem Vam sve svoje pesme od trinajste moje godine do danas pisane. Vrlo žalim što Vam moj portret po obećanju ne mogu sa pesmama poslati. Simić kad je mogao našem domu doći, onda se on teško razboleo. Po svoj prilici da će original kopiju doneti posle Uskrsa, ako da Bog.

Odgovor na Vaše pismo, zajedno sa knjižicom pesama pod Vašim atresom gospodini vladici Platonu, poslala sam po jednom u Prag putujućem graničarskom oficiru Srbinu, za koje molim da me izvjestite da li je predao.

I sad šaljem gospodinu vladici jednu knjižicu pesama, a Vas vrlo lepo molim da predate sa celovanjem slike desnice od mojih roditelja, brata i sestre, i od mene, sa želenjem dobrog zdravlja.

I Vas i gospodicu Minu pozdravljuju moji roditelji i brat Ijubezno, moja mala sestra Vam ruku ljubi, ja pak pozdravljujući gospodicu Minu preporučujem se kad dodem posle Uskrsa u Beč da mi njeni društvo ne odreće.

Sa osobitim visokopočitanjem ostajem

ponizna

U Vrdniku 17. feb. 1851.

Milica Stojadinovića

Milica Vuku, iz Vrdnika, 25. februara 1851.

Visokoučeni gospodine osobito visokopočitajem!

Primila sam juče Vaše pismo, u kojem javljate da se je Njegova Svetlost sklonila trošak za učenje mojem bratu odrediti. Taj glas na moje srce kako je djejstvovao lako predstaviti možete. – Za dužnost prvu smatram Vami na dobrobiti i zauzenju Vašem najtoplijem blagodariti, i od strane oca i materi isto izjaviti, gledajte, i nastojte sa opomenom, ja Vas opet molim.

Kako se radujem što je gospodice Mine portret poslat mi, vrlo željno čekam ga.

Žalim što mi se ne dade moje obećanje sa mojim portretom ispuniti, s pesmama zajedno poslati.

Vi ste imali dobroto izjaviti da se nadate da će Vam i one pesme koje i g. Vladici poslati, ja sam to i učinila. Mnoge su mi se od tih pesama izgubile, osobito žalim za pesmom: »Plać za vladikom Maksimom«. Tražila sam je u Šapcu i Beogradu, ali je ne nado, no još se nadam naći je kod jednog činovnika njegove gospode koja je to sve brižno hrani, al sad nije više u Beogradu, ne znam gdi je. Pisaču profesoru Sergeji Nikoliću da me izvesti za istog činovnika.

Petkovića u kojoj sam ja bila jeste ona pod Cerom. Sad žalim što ne znado da sam blizu Vaše postojbine, a ništa me ne bi zadražalo tamo otici viditi ono mesto koje nam je Vas poklonilo. Srodnici moji iz Šapca ne bi mi odrekli, jer su gledali da mi svaku želju sa ispunjenjem nadire, a to od miline što sam ja sa onakom radošću po lepoj našoj Srbiji ala. Al zaista jesam; i sad se često sa mislima u lugove njene povraćam. Blago onom svakom koji njenim vozduhom diše, a i Vama blago što ste njene krajeve prešli. Četiri puta, i ja sam srećna bila na obalu njenu stupiti, i svagda sa osobitim čuvtom; jesenje kad sam na »ušću Drine« sa mojom sestrom bila, i u Srbiju prešla, verujte, malo je falilo što nisam zemlju celivala – Putovanje u Petkovicu nisam Vam poslala, ali dobićete.

Ubuduće ako me sa Vašim pismom budete obradovati hteli (koje se ja nadam) izvolite samo pod atresom na mojeg oca, ili mene, upravo u Vrdnik poslati, posljednja je pošta u Rumi, i mi pisma sva otud dobijamo. A možete atresirati na mojeg brata Svetozara Stojadinovića, advokata u Rumi.

Moj brat Svetozar doći će radi svoga posla posle Uskrsa u Beč, i ja će s njime. Vrlo se ja tome radujem, a radost moja nije Beč po sebi, to ni najmanje nije, – nego se ja radujem što će Vas u Beču viditi.

Na poklade predstavljaljali su u Irigu »Vladimira i Kosaru«. Steklili su se Srbi sa svim strana u pozorištu. Predstavljači pohvalu zaslужuju, a pevac sa guslama osobito. O guslama se sutradan svuda govorilo; ja sam bila u poseti kod g. paroha Molovića, tu se gusle srpske spominjale, najedanput domaćin sa čašom u ruci: da Bog živi Karadžić Vuka, koji se slavi za narodne pjesme! Živio! orilo se u društvu.

Pozdravlje od nas Vama i gospodici Mini. Celovanje slike desnice g. vladici Platonu. Sa visokopočitanjem ostajem

ponizna

U Vrd. na Teodorovu sobotu

Milica Stojadinovića

Milica Vuku iz Vrdnika, 23. marta 1851.

Visokoučeni gospodine osobito visokopočitajem!

Gospodice Mine portret doneo mi je moj zet, prota Šidski; on ga je dobio od g. Gerčića fiškala. – Ja gospodici Mini vrlo blagodaram na spomenu njenom. Moj zet prota, i sestra protinica, kad su

Milica Vuku iz Vrdnika, 25. juna 1851.

U Vrdniku 25 junija 1851

Visokoučeni gospodine! osobito visokopočitajem.

mi doneli portret, molili su me da Vas i gospodicu Minu od nji' mnogo pozdravim, i molili su da budete dobri celovanje sve desnice gospodinu vladici Platonu od nji' isporučiti. Moj otac i mati, i ja, za isto molimo Vas.

Otac, mati i ja, pozdravljujući Vas i g. Minu, želimo od sveg srca voskresenje Hristovo u zdravlju dočekati, i provesti u domu Vašemu.

Moje sam Vam pesme sve poslala po jednom trgovcu iz Rume. Nekoliko posle pisani, i o vladici Maksimu. Put manastiru Petkovici doneti ēu Vam, ili ako se moj put razgodi, po bratu poslati ēu: Sa osobitim visokopočitanjem.

U Vrdniku 23. mar 1851.

ostajem
Milica Stojadinovića

Vuk Milici, iz Beča, 2. aprila 1851.

U Beču 2. apr. 1851.

Mnogopoštovana gospodice!

Juče sam primio pismo Vaše od 23. pr. m., kao i ostala sva tri predašnja s pjesmama za g. vladiku Platona i za mene. U ovome pošljednjemu pismu Vašemu kao sumnjate hoćete li sad po Uskrusu amo doći: meni bi bilo vrlo žao kad ne biste došli; zato gledajte da ne učinje drukčije nego da dodete, pa kad budete ovdje, hajdete upravo k nama u kvartir (Landstrasse, Heumarkt, No 517, Hof 1. Steige 1, Stok 1, Thur 19), pa dokle god budete ovdje u Beču, Vi možete biti kod nas, a bratu ēemo Vašemu naći gdje u susjedstvu sobu ili postelju.

Milo mi što ste primili Minin portret, ali se nadam da ćeete i meni svoj amo donijeti. Hvala na pozdravu Vašemu zetu g. proti, i svima Vašima, i molim da i Vi nji od nas pozdravite; i g. Platonu vladici kazauču pozdrav od sviju.

Nadajući se zacijelo da ćeete nam amo doći i istinito Vas poštujuci ostajem

Vaš Vuk Stef. Karadžić

Milica Vuku, iz Vrdnika, 22. maja 1851.

Visokoučeni gospodine! osobito visokopočitajem.

Hvala Bogu, ja sam sinoć domu došla; mirno, al ne baš sasvim zdravo. Moj otac i mati usrdno blagodare gospoji i Vama na iskrenom lepotom mojem kod Vas dočekanju, i raduju se Vašem obećanju da ćeete gospoju sa g. Minom i Dimitrijem kod nas poslati.

Moje putovanje iz Beča u domovinu ne bijaše nimalo prijatno, kako zbog vremena, tako zbog mojeg zdravlja, prvi dan oko 9 sati ujutru dobila sam bila groznicu, koja me je na reči Knjaževe; da nije dobro u petak put preduzeti, opomenula, jer meni baš ne bijaše dobro, počem drktajuć od zime ne imado se s čim pokriti. U nedelju u dva sata posle podne dospeli smo u N. Sad. Trešanja na pijaci tma. Od Karlovaca putujući do Vrdnika vidila sam da na šljivama ni lista nema, kamoli ploda, sve gusenice pojele.

Portret knjaza Mihaila i majora Milivoja sav se o bravu isekao pa sam zvala Avramovića da vidi može l' kako s podmetanjem druge artije opraviti, pa kaže da ne može. Sad mi ništa ne ostaje nego Vas moliti da mi gledate druga dobiti, koje ni malo ne sumnjam da neće, jer sam o Vašoj dobroti puno uverena, još Vas molim da mi ako je moguće po g. Medakoviću pošljete.

Kakvo li je sad vreme u Beču? Kod nas je vedro i toplo, a prede je bila kiša i ladnoća, al ne onako dugu, i zubato, kao u Beču, dok sam ja u njemu bila.

Ne propuštam pisati Vam da u jednom velikom pasmu prede ima 100 čisanica, a u malom 40 (čisanica ima 3 žice), a u parčetu prede na volji stoji pasama metuti, i to obično među 8 pasama. Para-džik prede, ima da se zove ali para prede nema. Eto, i bez da sam zapisala, nisam zaboravila o tom se izvestiti. Tako sad dok Duovi produ prva će mi brigati biti skupiti Vam prepovetke i basme. Basama u našem selu mogu dosta skupiti, a za prepovetke ići ēu posle Vidovdana u Banovce ujaku, tamo imade jedna baka koja stotinama valjda prepovetki zna, to znam još iz detinstva mojeg kako nam je deci ista baka uvek prepovedala:

Moji roditelji ljubezno pozdravljaju Vas i gospoju osobito gospoju na moju falu pozdravljaju i želete poznati. Vama zahvaljuju na zauzimanju kod Knjaza za mojeg brata, i preporučuju se i dalje u Vaše prijateljstvo. I ja Vam imam mnogo blagodariti, al pri polasku ne mogu mnogo govoriti, jer bi bilo plača, a plakati bilo me je sramota. Pozdravite g. vladiku Platona s celovanjem ruke od nas sviju.

Sa osobitim visokopočitanjem ostajem

U Vrd. 22. maja 1851.

M. Stojadinovića

Ne mogu Vam opisati koliko mi je žao što kako sam od Vas otišla već mesec dana, pa još ni slovca ni od Vas, ni od gospodice Mine ne dobi (a da sam Vama taki drugi dan po dolasku pisala), i verujte da ne znam već šta ēu da mislim, zašto mi ni jedno ne pišete, mislim, pa na jedno smislim, a to je: da ste me već zaboravili, te i ja, i moje pesme, ostasmo opet bez pokrovitelja.

Ja od Duova do Vidovdana nisam bila doma, već kod zeta u Brestaću. Za to vreme niti sam šta učila, niti radila, osim za Vas nekoliko basmi i prepovetki što sam prepisala, koje ēu Vam dok više skupim poslati.

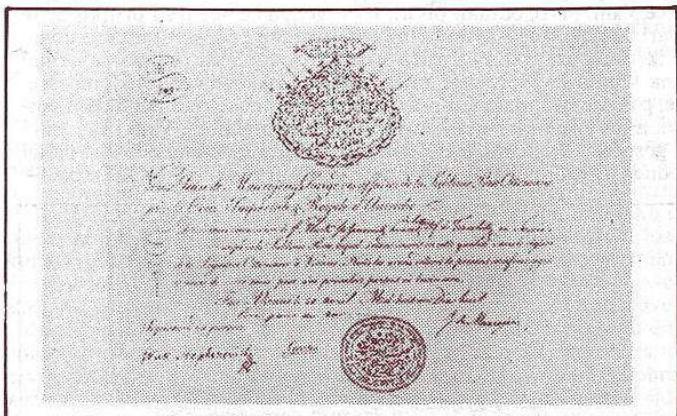
Srpsku sam gramatiku čitala, i nešto ovo dana napamet naučila, i dobro bi, vidim, iz nje polzovala, da mi drugi moji poslovi dopušćaju učiti, – no koliko, tolko zasad, dok zimne duge noći ne dođu.

Vidov smo dan proslavili. Sveta je bilo dosta, al ja nisam išla, već sam, kad su svi gosti manastiru otišli, pisala »Izliv čuvstva na Vidov dan«. Poslaću Vam. I batalije bilo je kod nas na Vidov dan: neki se pijani potukli, pa jedan jednomo nos zubi odgrizo.

Jučeranji dan, »Ivanjan«, bio je nesrećan za nas: juče nas je tuča u koren potukla. Jutro je jučerašnje vrlo prijatan dan obećavalо, kod nas je hram crkve, pa pred podne, kad smo sa materom oko crkve išli, taka je zega bila da je neke muka popadala, i moj otac teo je pasti u oltaru što mu se glava prepeplila. Posle podne su mali oblaci, ni na kišu, kamoli na led nalik, prelazili, i sunce kadšto zaklanjali. Kod nas bio iz Beograda profesor Matić sa gospodom oko pet sati izidem s njima do vinograda, vozduh zalađnjo, i oluja počne, mi se brže natrag vratimo, i tek u selo, a tuča počne, krupna, kao golubinje jaje, i naglo, da se za jedno trnuće sva zemlja belila. Mi smo u jedan dom utekli, i gledali smo kako sa jednog pred domom duda grane obija, dok je tuča prestala, i dud sav omlaćen crnjo se kao u po zime. Na crkvi je sve prozore polupala, a svet sa slave ispod senice u porti utekne u crkvu, ostavi sve na astalu, te tuča sve polupa, i moga oca dobro izlupa, jer nije utekao zbog skupljeni onaj čas za crkvu novaca, banki, s kojima nije mogo po oluji begati. Sad dolaze izaslati ljudi iz polja i žalost kazuju: vinogradni svi od šume ni jedne loze na čokoću neimaju, koju je omlaćenu oluju raznela. Tako, kruške, jabuke i drugo voće sve je omlaćeno. Krajna žalost.

Moji roditelji kako Vas tako gospoju i ga Minu najljubeznije pozdravljaju. Ja pak gospoji ruku ljubeći, i pozdravljajući i g. Minu. Sa osobitim visokopočitanjem ostajem

Milica Stojadinovića

I još jedno: nemojte, molim Vas, da drukčije učinite nego da nam gospoju i gospodicu Mino, izvestite me o stanju zdravlja Njegove Syjetlosti g. vladike Crnogorskoga, sad ovaj čas čula sam od arhidakona Nikolajevića da je opasno bolestan, koje je zaista vrlo nemili glas.

M.S.
Mal ne zaboravi; prepovedaju koji su tuču razgrtali, da je i krupnije od golubina jajeta bilo, i na 4 coška, i duguljaste, u našeg komšije jedno jagnje slupila u glavu; te je odmajkalo. Sudite kakva je bila.
Ja Vas, gospodine, vrlo umoljavam da, kad mi budete pisali, Vi, ili gospodica Mina, izvestite me o stanju zdravlja Njegove Syjetlosti g. vladike Crnogorskoga, sad ovaj čas čula sam od arhidakona Nikolajevića da je opasno bolestan, koje je zaista vrlo nemili glas.
Još jedno: ako ostaje da ćeete moje pesme pečatati, to prečekajte da Vam još koju pošljem što su mi zaostale da sve skupa bamer izade na svet.

M. Stojadinovića

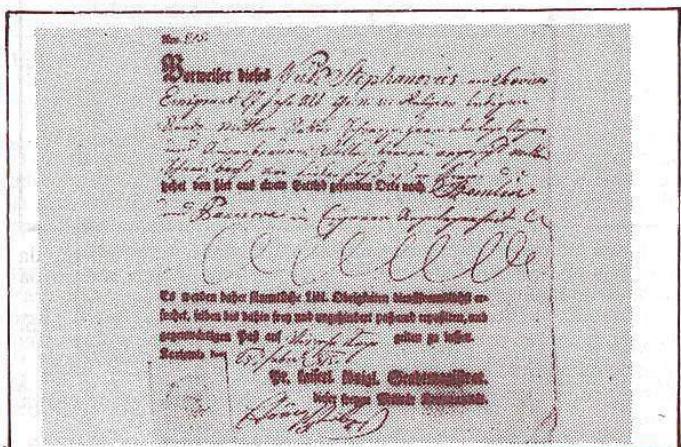
Mina Milici, iz Beča, 3/15 juli 1851.

Mila i mnogopostovana gospodice!

Vi znate da je meni lakše pisati nemački nego srpski a ja znam da Vi nemački znate kao i srpski, zato Vam evo pišem nemački.

Ako Vam, gospodice, do sada nisam pisala, onda to, uveravam Vas, nije posledica, kako bi se moglo učiniti, nemarnosti, nego spleta niza neugodnih okolnosti. Sa opravdanim, gorčinom ispunjenim ne zadovljstvom zbog mog dugog čutanja, kome ste dali oduška u Vašem drugom pismu mome ocu, moram da se pomirim, možda sam to i zaslужila, ali me jako boli to što mislite da sam Vas zaboravila. Ta sumnja je koliko nezaslužena toliko i neosnovana, kao što ćete i sami videti iz onoga što sledi.

Samo što ste bili napustili Beč, a ono nam je, krajnje ne očekivano, došla u posetu jedna gospoda sa svojom čerkom; došle su iz Trsta specijalno ovamo da razgledaju prestonicu i njene znamenitosti pa su me ljubazno zamolile da im budem vodič. Šta mi je drugo ostalo nego da se toga prihvatom, i tako su prošle pune dve nedelje, a da mi za to vreme nije ostajao ni jedan čas slobodnog vremena. Obilazili smo od jutra do mraka, delom pešice delom kočijama, grad, pa čak i predgrađa s kraja na kraj, javne institucije, kao i sve ustanove u kojima su sakupljena blaga umetnosti i nauka. Jedan nimalo lak zadatak koji na kraju postaje i tegoban kada ga treba rešiti sa ljudima bez ikakvog osećanja i sluha za lepo i korisno – a takve su bile te dame! – Ah, koliko puta sam se pri tome samo prisjećala Vas, draga moja gospodice, kako sam se sasvim drugačije osećala, kada sam s Vama išla uokolo. Šta smo samo sve zajedno videle, zajedno se svemu divile, a pri tom nam je stalna pratičila bila dobro raspoloženje! Vidite kako me prisjećanje na lepe dane provedene s Vama kada ste bili ovde odvodili od glavnih niti moje priče, koju ću sada završiti sa nekoliko reči da Vam ne bi duže dosadivala. Njazad je, dakle, došao dan koji sam toliko željno očekivala, dan koji su dame odredile kao dan odlaska. Mislila sam da ću sada biti slobodna!!! A onda sam dobila jedno pismo iz Moravske, u kojem se, pod pretnjom većnog neprijateljstva, od mene zahtevalo da održim svoje obećanje. Vi se možda sećate da me ona dama, još dok ste bili ovde, očekivala u Moravskoj. Taj put više nije mogao biti odložen pa sam tako za kratko vreme s majkom napustila Beč da bih utešila svoju uvredenu prijateljicu. Vaše draga pismo sam još ranije primila, one stvari koje ste zatražili odmah sam nabavila, pored prstena i iglu s portretom kneza Mihajla (koju sam, onako kako je šaljem, našla zakačenu o džepnu maramicu na mojoj sofi), kao i jednu tašnu za Vašu gospodinicu sestru, koju molim da je primi kao jedan mali znak sećanja s moje strane. Međutim, iako je bilo dogovorenog da sve to ponese gospodin Medaković, to se nije dalo izvesti jer sam Vaše pismo primila 2 dana pre njegovog odlaska, a on je bio toliko zaokupljen svojim poslovima da ga više uopšte nismo vidieli. Zbog toga sam bila sva očajna, ali me otac utešio obećanjem da će Vam, prvo, odmah pisati, i, drugo, da će već naći priliku da te stvari pošalje, koju je onda, na moju veliku radost, i našao u ličnosti izvesnog gospodina Vujića iz Iriga. A kada sam se pre nekoliko dana vratila iz Moravske zatekla sam, na svoje veliko zaprepašćenje, paketić na mom stolu, i od oca saznadom da su ga neodoljivo poslovi, a još više da što se nije osećao dobro sprečili da Vam piše, kao i da gospodin Vujić misli tek krajem meseca da krene odavde, pa da će onda sa zadovoljstvom poneti stvari i dostaviti ih kuda treba. –

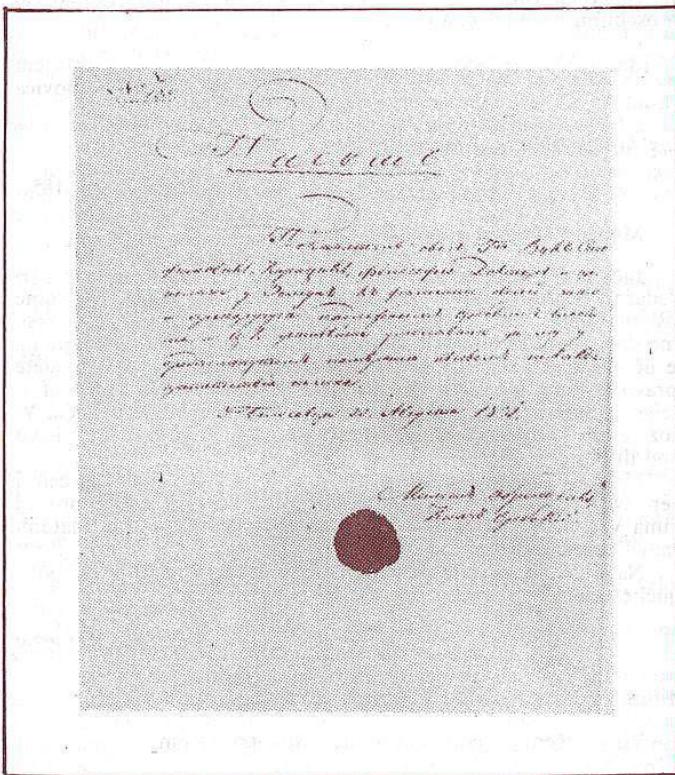

Sada sve znate! Odmerite sve okolnosti koje govore meni u prilog i protiv mene i onda me osudite ili bolje – dajte da milost triumfuje nad pravičnošću – opraštajte i oprostite – to znači meni, za oca neću da molim, on će Vam sam ovih dana pisati, i neka vidi što će i kako će. Napredujem u egoizmu, zar ne?

Crnogorski knez bio je tako teško bolestan da su se plašili za njegov život, ali sada je, hvala bogu, nešto bolje. Sada stanuje u Hincingu, gde namerava da ostane sve dok se ne oporavi.

Dr Ludvig Frankl se raspituje za Vas i srdačno Vas pozdravlja, on za Vas uvek kaže: 'Milica, lepa sanjarka'. – I od Kapera sam dobila pismo, u kome kaže:

»Pod pretpostavkom da ste preko mog brata primili primerak »Lazara« koji je namenjen gospodici Milici Stojadinović i da se sada već nalazi u pravim rukama... a ja, što mi je malo zagonetno, nisam videla ni brata ni primerak »Lazara«. Ukoliko mi još bude uručen, smesta ću Vam ga poslati.

Izgleda da Vi na one koji su imali sreću da Vas upoznaju delujete nekom magičnom snagom, jer Vas se uvek svi sećaju, i kada bih nabrojala sve pozdrave i tople reči koje bi trebala da Vam isporučim, ovom pismu, koje će, bojim se, ionako iscrpiti Vaše strpljenje, ne bi bilo kraja.

Vi računate s tim da nas ove jeseni vidite kod vas; ja, na žalost, o tome ne mogu ništa pouzdano da Vam kažem jer to jedino i samo zavisi od Dimitrijevih ferija, a još nije utvrđeno koliko će one trajati.

Sigurno bih se radovala da Vas opet vidim kako bih... ali o tome drugi put, sada moram da završim jer otac želi da dopiše nekoliko reči.

Ostajte mi zdravo i potvrđite mi time što ćete mi ubrzo pisati da mi velikodušno oprštate!

A sada Vas molim da ovo pismo, u čijem pisanju sam toliko bila ometana, primite sa puno razumevanja uz puno i najsrađnije pozdrave od mene i moje majke Vama i Vašima

Beč, 3/15. juli 1851.

Vaša odana Vam
Vilhelmina Karadžić

preveo sa nemačkog Tomislav Karadžić

Vuk Milici, iz Beča, 3/15 juli 1851. na Mininom pismu

3/15 juli 851

I od mene pozdrav mojom rukom i Vama i svima Vašima. Vrlo mi je žao i za čudo što mislite da sam Vas već zaboravio! Zar ste Vi tako malovjerni? Kazivao sam Vam kako je meni teško pisati, a i kazivati da drugi piše. – Ja od Vas očekujem i Vaših pjesama, i basama i pripovijedaka, i svega što više to bolje. Hvala vam na pasmu i t.d. Milivojev portret obrekao mi je Jovanović dati opet za Vas, ali kn. Mihaila veli da nema više. Vladika Platon misli do osam dana polaziti u Budim i odande poslije u Bačku. Oprostite, zasad se više ne može.

Vaš
istiniti poštovatelj
Vuk Stef. Karadžić

Zao mi je što Vas je tako pobila tuča.

Prepisu priredila Radmila Gikić